

σπουδαστριῶν εἶναι συνεχῆς καὶ συστηματικῆς στὸν τομέα αὐτό. Ὅσοι καὶ ὄσες σπουδάστριες δὲν συμμορφώνονται μὲ τοὺς κανονισμοὺς καὶ τὶς συστάσεις τῶν καθηγητῶν τους δέχονται στὴν ἀρχὴ τὶς νοθεσίαι των καὶ ἂν ἐξακολουθήσουν νὰ ἀδιαφοροῦν ἀποβάλλονται ὀριστικὰ ἀπὸ τὸ Κολλέγιο. Οἱ κανονισμοὶ τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας συνιστοῦν τὴν λήψι δλων τῶν μέτρων γιὰ τὴν τακτοποίησι τῶν σπουδαστῶν — καὶ ἰδιαίτερα τῶν σπουδαστριῶν — σὲ οἰκοτροφεία ἢ ἄλλα κατάλληλα καταλύματα, ὥστε νὰ ἐξασφαλίζονται οἱ ὄροι ὑγιεινῆς διαβιώσεως καὶ μελέτης καὶ νὰ εἶναι εὐχερῆς ἢ παρακολούθησι τους καὶ ἡ ἐπικοινωνία τοῦ Κολλεγίου μὲ αὐτοὺς. Κάθε ἀλλαγὴ διευθύνσεως πρέπει νὰ γνωστοποιεῖται ἀμέσως στὴ Διεύθυνσι τοῦ Κολλεγίου. Ἀπὸ τοὺς κανονισμοὺς ἀπαγορεύεται στοὺς σπουδαστὰς τῶν διευτῶν καὶ τριευτῶν κύκλων σπουδῶν νὰ ἐργάζονται ἢ νὰ παρακολουθοῦν μαθήματα στὸ Πανεπιστήμιο ἐκτὸς ἀπὸ ἐκείνους — πτυχιούχους ἤδη Παν) μίου — πὺ παρακολουθοῦν τὸ Δίπλωμα Παιδαγωγικῆς τοῦ Πανεπιστημίου ἢ τὸ Δίπλωμα Θεολογίας, στὴν περίπτωσι πὺ ὑπάρχει Πανεπιστήμιο στὴν ἐδρα τοῦ Κολλεγίου. Ἄν κανένας σπουδαστῆς ἢ σπουδάστρια θέλῃ νὰ ἐργασθῆ στὸ διάστημα τῶν θερινῶν διακοπῶν ἢ στὴ διάρκεια τοῦ διδακτικοῦ ἔτους πρέπει νὰ ἔχῃ τὴν ἐγγραφὴ συγκατάθεσι τοῦ Διευθυντοῦ τοῦ Κολλεγίου. Τὰ μέτρα αὐτὰ παίρνονται γιὰτὶ οἱ σπουδῆς εἶναι ἐπίπονες καὶ πρέπει οἱ σπουδασταὶ νὰ ἀναπαύονται κανονικὰ, ἰδίως κατὰ τὸ διάστημα τοῦ καλοκαιριοῦ.

Ἐξετάσεις

Οἱ ἐξετάσεις στὰ Παιδαγωγικὰ Κολλέγια εἶναι πολλῶν εἰδῶν. Γενικὰ διμῶς διακρίνονται σὲ πρακτικῆς ἐξετάσεις καὶ σὲ ἐξετάσεις γραπτῆς. Οἱ σπουδάστριες γιὰ τὸ Δίπλωμα διδασκαλίας Α) βαθμοῦ Ἐκπαιδεύσεως ἢ οἱ παρακολουθοῦντες προγράμματα γιὰ τὴ λήψι πιστοποιητικοῦ πρέπει (α) νὰ ἐπιτύχουν στὶς πρακτικῆς διδακτικῆς ἀσκήσεις, (β) νὰ ἐπιτύχουν στὶς γραπτῆς ἐξετάσεις στὰ θεωρητικὰ μαθήματα τοῦ κύκλου σπουδῶν τους, (γ) νὰ ἔχουν ἱκανοποιητικὴ ἐπίδοσι στὰ πρακτικὰ μαθήματα (Μουσικῆ, Τεχνικὰ κλπ.) καὶ (δ) νὰ πάρουν ἱατρικὸ πιστοποιητικὸ πὺ νὰ φανερώνη ὅτι μποροῦν νὰ διδάξουν.

Τὰ κριτήρια ἐπιτυχίας στὶς κάθε εἰδους ἐξετάσεις καθορίζει τὸ Συμβούλιο Σπουδῶν τοῦ Κολλεγίου. Ὅσοι σπουδασταὶ δὲν ἐπιτυγχάνουν τὸ ἐπίπεδο ἀποδόσεως πὺ τοὺς ζητεῖται προειδοποιοῦνται ἀπὸ τὸν Διευθυντὴ τοῦ Κολλεγίου γιὰ τὴν ἀνεπαρκῆ τους ἐπίδοσι καὶ τονίζεται ἀπὸ τὸν ἴδιο τὸν Διευθυντὴ στοὺς σπουδαστὰς ὅτι, ἂν αὐτοὶ δὲν βελτιωθοῦν, θὰ πρέπει νὰ ἐγκαταλείψουν τὸ Κολλέγιο. Ἄν στὸ διάστημα πὺ ὀρίζεται ὁ σπουδαστῆς δὲν δείξῃ σημεῖα βελτιώσεως τότε τὸ Συμβούλιο Σπουδῶν γνωρίζει τοῦτο στὸν Διευθυντὴ, ὁ ὁποῖος μπορεῖ νὰ ζητήσῃ χωρὶς καμμιὰ ἄλλη διαδικασίαι, ἀπὸ τὸν σπουδαστὴ νὰ ἀφήσῃ τὸ Κολλέγιο γιὰ πάντα. Σπουδασταὶ πὺ δὲν παρουσιάζουν ἱκανοποιητικὴ ἀπόδοσι στὶς πρακτικῆς ἀσκήσεις — δοκιμαστικῆς διδασκαλίαις — ἢ ἀπορρίπτονται ὀριστικὰ ἢ παραπέμπονται σὲ ἐπὶ πλέον παρακολούθησι καὶ πρακτικῆς ἀσκήσι γιὰ ἓνα τρίμηνο. Ὅσοι πάλι ἀποτυγχάνουν στὶς γραπτῆς ἐξετάσεις ὑποχρεώνονται σὲ συμπληρωματικῆς ἐξετάσεις μετὰ ἀπὸ ὄρισμένο χρονικὸ διάστημα καὶ μόνο ἂν ἐπιτύχουν τοὺς ἐπιτρέπεται νὰ συνεχίσουν τὶς σπουδῆς τοῦ ἐπομένου ἔτους. Οἱ ἐξετάσεις αὐτῆς γίνονται μέσα στὸν Μάιο γιὰ ὄσους τελειώνουν τὶς σπουδῆς τοῦ ἔτους τὸ 2ο τρίμηνο (τέλη Μαρτίου) καὶ τὸ πρῶτο δεκαπενθήμερο τοῦ Σεπτεμβρίου γιὰ ὄσους τελειώνουν τὶς σπουδῆς τους τὸν Ἰούνιο. Ὅταν ἡ ἀποτυχία ἐνὸς σπουδαστοῦ εἶναι γενικῆ ἢ ὁ ἴδιος ἔχει ἐπιδείξει πολὺ κακὴ διαγωγή τὸ πὺ πιθανὸ εἶναι νὰ τὸν ἀποκλείσουν γιὰ πάντα ἀπὸ τὸ Παιδαγωγικὸ Κολλέγιο. Τοῦτο ἀφίγεται στὴν κρίσι τοῦ Διευθυντοῦ, μετὰ τὴν ἀπόφασι τοῦ Συμβουλίου Σπουδῶν τοῦ Κολλεγίου, τοῦ ὁποῖου ἄλλωστε προεδρεύει ὁ ἴδιος. Στὴν περίπτωσι πάλι πὺ ἓνας σπουδαστῆς ἐπεράτωσε μὲ ἐπιτυχία τὶς σπουδῆς του καὶ δικαιούται ἐκπαιδευτικοῦ τίτλου (διπλώματος ἢ πιστοποιητικοῦ), ἢ χορήγησι τοῦ τίτλου γίνεται μετὰ ἀπὸ

τὴν ἐκδοσι βεβαιώσεως ἀπὸ μέρους τοῦ Διευθυντοῦ, στὴν ὁποία γίνεται λόγος γιὰ τὴν τακτικὴν τοῦ φοίτησι στὴ διάρκεια τῶν σπουδῶν του, γιὰ τὸν χαρακτήρα καὶ τὴν διαγωγή του, γιὰ τὶς σχέσεις του μὲ τοὺς συσπουδαστὰς του, γιὰ τὴν καθαρὴν ἄρθρωσι καὶ ὁμιλίαν του καὶ γενικὰ γιὰ τὸ ὅτι ὁ ὑποψήφιος κατέχει ὅλες ἐκεῖνες τὶς ἠθικὰς ιδιότητες ποὺ κρίνονται ἀπαραίτητες στὸν ἐκπαιδευτικὸν λειτουργό. Ἡ βεβαίωσι αὕτη χρειάζεται γιὰτι μερικοὶ ἀπὸ τοὺς ἐκπαιδευτικοὺς πύτλους, ποὺ πιστοποιοῦν τὴν καταλληλότητα καὶ τὰ προσόντα ἐνὸς πτυχιούχου, ἐκδίδονται ἀπὸ τὴν Κεντρικὴ Ὑπηρεσίαν τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας γιὰ τὴ Σκωτία.

Ἡ ζωὴ τῶν σπουδαστῶν στὰ Παιδαγωγικὰ Κολλέγια

Οἱ σπουδασταὶ τῶν Σκωτικῶν Παιδαγωγικῶν Κολλεγίων ζοῦν μὴ πλούσια σὲ διώματα καὶ ἐκδηλώσεις ἐσωσχολικῆ καὶ ἐξωσχολικῆ ζωῆ. Παρὰ τὸ φόρτο τῆς ἐργασίας τους βρίσκουν τὸν καιρὸ νὰ ψυχαγωγηθοῦν καὶ νὰ ἀσχοληθοῦν μὲ πράγματα ποὺ τοὺς ἐνδιαφέρουν. Ἀνάλογα μὲ τὰ διαφέροντά τους οἱ σπουδασταὶ γίνονται μέλη διαφόρων Συλλόγων μέσα στὸ Κολλέγιο. Ἔτσι ἄλλοι ἀνήκουν σὲ Συλλόγους Χριστιανικοὺς, σὲ Γυμναστικοὺς Συλλόγους, στὸ Θεατρικὸ Σύλλογο ἢ στὸν Σαίξπηρικὸ Σύλλογο (ποὺ εἰδικὰ ἀσχολεῖται μὲ τὰ ἔργα τοῦ Σαίξπηρ) κ.ἄ. Οἱ Σύλλογοι αὗτοι λειτουργοῦν κανονικά, μόνο ποὺ τὰ μέλη τους ἀνανεώνονται ἀπὸ χρονιὰ σὲ χρονιὰ. Κάθε Σύλλογος ἐκλέγει τὸ Διοικητικὸ του Συμβούλιο, ὅλα δὲ τὰ Συμβούλια τῶν σπουδαστῶν μετέχουν δι' ἐνὸς ἢ περισσοτέρων ἀντιπροσώπων τους σὲ ἓνα δευτεροβάθμιον Συμβούλιον, ποὺ ἀντιπροσωπεύει ὅλους τοὺς σπουδαστὰς τοῦ Κολλεγίου καὶ ἔχει δυὸ βασικά ἔργα: α) Φέρνει σὲ ἐπαφὴν, μὲ νόμιμα μέσα, τοὺς σπουδαστὰς μὲ τὶς διάφορες ἀρχὰς καὶ ὑπηρεσίας τοῦ Κολλεγίου καὶ ἄλλους ὀργανισμοὺς προκειμένου περὶ ζητημάτων ποὺ ἀφοροῦν τοὺς σπουδαστὰς καὶ τὸ Κολλέγιο. Κάθε φορὰ ποὺ οἱ σπουδασταὶ ἔχουν νὰ προτείνουσι ἢ νὰ παραπονεθοῦν γιὰ κάτι γίνεται συνεδρίασι τοῦ Συμβουλίου τῶν Σπουδαστῶν καὶ ἀνάλογα μὲ τὴν ἀπόφασιν ποὺ παίρνεται ἐξουσιοδοτεῖται ὁ Πρόεδρος νὰ ἐνεργήσῃ μόνος του, ἐρχόμενος σὲ ἐπαφὴν μὲ τὶς διάφορες Ἀρχὰς, γιὰ τὴν διευθέτησιν τοῦ θέματος ποὺ προέκυψε. β) Πρωθεῖ, καλλιεργεῖ καὶ ἐνθαρρύνει μὲ πολλὰ καὶ ποικίλα μέσα τὶς δραστηριότητες καὶ τὴν κοινωνικὴν γενικὰ ζωὴν τῶν σπουδαστῶν. Γιὰ τὸ σκοπὸ αὐτὸ ὑπάρχει εἰδικὸν Συμβούλιον Κοινωνικῶν Σχέσεων, ποὺ ὀργανώνει δεξιώσεις, συνεστιάσεις, χοροὺς καὶ ἄλλες δράσεις καὶ παρέχει τὴν ὑποστήριξιν τοῦ σὲ ὅλους τοὺς Συλλόγους τῶν Σπουδαστῶν, ποὺ εἶχαν τὴν πρωτοβουλίαν νὰ ὀργανώσουσι τέτοιαις δραστηριότητεσι. Ἐκτὸς ἀπὸ αὐτὰ τὸ Συμβούλιον τῶν Σπουδαστῶν τοῦ Παιδαγωγικοῦ Κολλεγίου ἔχει τὴν εὐθύνην καὶ γιὰ τὴν ἐκδοσιν τοῦ ἐτησίου περιοδικοῦ των.

Μερικοὶ ἀπὸ τοὺς Συλλόγους ἀναλαμβάνουσι τὴν ψυχαγωγίαν τῶν σπουδαστῶν τοῦ Κολλεγίου, τόσο κατὰ τὸ μεσημερινὸ γεῦμα, στίς αἴθουσας ἐστιάσεως, ὅσο καὶ κατὰ περιόδους (μὴν φορὰ τὴν ἐβδομάδα ἢ ἀνά δεκαπενθήμερον) μὲ μουσικὰς ἐκτελέσεις, μὲ δίσκους κλασσικῆς μουσικῆς, μὲ κινηματογραφικὰς προβολὰς κλπ. Ὀργανώνουσι ἀκόμη διάφορας ἐορτὰς, ὅπως εἶναι ἡ Χριστουγεννιάτικη ἐορτὴ, καὶ θεατρικὰς παραστάσεις στὸ θέατρο τοῦ Κολλεγίου καὶ ποὺ κάποτε παρακολουθεῖ καὶ τὸ εὐρύτερον κοινὸν τῆς πόλεως. Ἄλλοι πάλιν Σύλλογοι κανονίζουσι φιλικὰς συναντησεις σὲ διάφορα ἀθλήματα καὶ ἀθλοπαιδιὰς μὲ συλλόγους ἄλλων ἐκπαιδευτικῶν ἰδρυμάτων.

Ὅλοι οἱ σπουδασταὶ μέλη τῶν διαφόρων Συλλόγων καὶ τοῦ Συμβουλίου τῶν Σπουδαστῶν τοῦ Παιδαγωγικοῦ Κολλεγίου εἶναι αὐτοδικαίως καὶ μέλη τῆς Ἑνώσεως τῶν Σκωτικῶν Σπουδαστῶν, μὴς πανσπουδαστικῆς ὀργανώσεως, ποὺ ἐξασφαλίζει στὰ μέλη τῆς πολλὰ πλεονεκτήματα, ἀνάμεσα σὲ ὅποια εἶναι καὶ ἡ ταυτότητα ποὺ ἐπιτρέπει στοὺς σπουδαστὰς νὰ ταξιδεύουσι μὲ μειωμένον εἰσιτήριον στὸ ἐσωτερικὸν καὶ τὸ ἐξωτερικόν, νὰ ἐξασφαλίζουσι εὐκόλως στέγη, ὅπου πηγαίνουσι κ.ἄ. Ἐνθαρρύνονται ἔτσι οἱ σπουδασταὶ νὰ πραγματοποιοῦν ταξίδια στὸ ἐξωτερικόν τὸ καλοκαίρι εἴτε ἀτομικὰ

είτε κατά τμήματα με επί κεφαλής καθηγητάς των. Τὸν Σεπτέμβριο πού μᾶς πέρασε π.χ. μιὰ μεγάλη ομάδα σπουδαστῶν τοῦ Παιδαγωγικοῦ Κολλεγίου τοῦ Moray House με ἐπί κεφαλής τὸν Ὑποδιευθυντὴ τοῦ Κολλεγίου ἔκαμε μιὰ μεγάλη ἐκδρομὴ στὴ Μεσόγειο καὶ ἔμεινε μιὰ ἐβδομάδα περίπου καὶ στὴν Πατρίδα μας, στὰ νησιά τοῦ Αἰγαίου. Ἄλλοι σπουδασταὶ πῆγαν στὴν Ἰταλία καὶ ἄλλες χῶρες τῆς Δυτικῆς Εὐρώπης. Ἡ κίνησι αὐτὴ χρόνο με τὸ χρόνο συστηματικῶς γίνεται περισσότερο καὶ διαρκῶς αὐξάνει ὁ ἀριθμὸς τῶν σπουδαστῶν, πού κάνουν ἐκδρομὲς ἔξω ἀπὸ τὴ Μεγάλῃ Βρεταννίᾳ. Τῇ κίνησι ἐνθαρρύνει καὶ ἡ Διοίκησι τοῦ Κολλεγίου, γιατί με τὸν τρόπο αὐτὸ οἱ αὐριανοὶ διδάσκαλοι τῆς Σωτίας ἀποκοτῶν μιὰ πολύτιμη ἐμπειρία γιὰ τοὺς ἄλλους λαούς, πού τοὺς εἶναι ἀπαραίτητη γιὰ μιὰ πῶς ἀποδοτικὴ ἐργασία στὸ σχολεῖο τους. Τὸ Συμβούλιο τῶν Σπουδαστῶν κάθε Παιδαγωγικοῦ Κολλεγίου μετέχει στὴν Ἐκτελεστικὴ Ἐπιτροπὴ τῆς Ἐνώσεως Σκώτων Σπουδαστῶν με ἓνα ἀντιπρόσωπό του καὶ με δύο ἀντιπροσώπους του στὸ Γενικὸ Συμβούλιο τῆς Ἐνώσεως.

Οἱ σπουδασταὶ, ὡς μέλη τῶν διαφόρων Συλλόγων, συμπεριφέρονται πάντα με κοσμιότητα καὶ εἶναι σὲ θέσι νὰ κάνουν καλὴ χρῆσι τῶν ἐλευθεριῶν καὶ τῶν προνομίων τους. Σέβονται τοὺς καθηγητάς των καὶ περισσότερο τὴν Διεύθυνσι τοῦ Κολλεγίου, στὴν συμπράξασασι δὲ ὄλων ὑπολογίζουσι πάρα πολὺ γιὰ τὴ λύσι τῶν ἀτομικῶν καὶ τῶν γενικῶν προβλημάτων τους. Ἔτσι ἓνα Παιδαγωγικὸ Κολλέγιο μπορεῖ νὰ χαρακτηρισθῇ χωρὶς καμμίαν ὑπερβολὴ σὰν μιὰ ἐστία πολιτισμοῦ, σὰν μιὰ κυψέλη ἐργασίας, ὅπου ὁ καθένας ξέρει τὴ θέσι του, τὰ δικαιώματά του καὶ τὶς ὑποχρεώσεις του.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ ΤΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΠΟΥ ΒΡΙΣΚΟΝΤΑΙ ΣΤΗΝ ΥΠΗΡΕΣΙΑ

Ὅπως σὲ κάθε ἐπιστήμη ἔτσι καὶ στὶς ἐπιστήμες τῆς Ἀγωγῆς ἔχομε πρόδους, πού πρέπει νὰ γίνωνται γνωστὲς στοὺς ἐκπαιδευτικούς πού βρίσκονται στὴν ἐνεργὸ ὑπηρεσία ἢ καὶ στοὺς ἐκπαιδευτικούς πού γιὰ κάποιο ἀτομικὸ λόγο ἔμειναν ἐκτὸς ὑπηρεσίας γιὰ ἓνα χρονικὸ διάστημα. Ὅσο καὶ ἂν ἡ ἀρχικὴ βασικὴ μόρφωσι τῶν ἐκπαιδευτικῶν λειτουργῶν εἶναι πλήρης μετὰ ἀπὸ μερικὰ χρόνια, ἔστι καὶ ἂν παρακολουθοῦν τὰ κυκλοφοροῦντα ἔντυπα καὶ νέα βιβλία, γίνεται φανερὴ ἡ ἀνάγκη κάποιας ἐνημερώσεώς των στὰ ἰδρύματα ὅπου θεραπεύεται συστηματικὰ ἡ παιδαγωγικὴ ἐπιστήμη. Ἡ ἀνάγκη αὐτὴ ἔχει διαπιστωθῇ ἀπὸ τὸ Ὑπουργεῖο Παιδείας, τὶς Τοπικὲς Ἐκπαιδευτικὲς Ἀρχές, τοὺς Ἐπιθεωρητάς καὶ τοὺς ὑπηρετοῦντας στὰ Παιδαγωγικὰ Κολλέγια. Γιὰ τὸν λόγο αὐτὸ ὀργανώνονται ἐδῶ καὶ πολλὰ χρόνια προγράμματα καὶ σεμινάρια πάνω σὲ θέματα πού ἀναφέρονται στὴ σχολικὴ πράξι καὶ τὴν θεωρία πού τὴν στηρίζει, ἀπὸ τὰ Παιδαγωγικὰ Κολλέγια τῆς Μεγάλῃς Βρεταννίας, πού ὅπως εἶδαμε ἔχουσι ἀναλάβει τὴν παιδαγωγικὴ κατάρτισι ὄλων τῶν ἐκπαιδευτικῶν λειτουργῶν τῆς χώρας αὐτῆς.

Τὰ προγράμματα αὐτὰ ἐκτελοῦνται τόσο στὴ διάρκεια τοῦ διδακτικοῦ ἔτους, ὅσο καὶ στὸ διάστημα τῶν θερινῶν διακοπῶν. Πρὸς τὸ παρὸν τὰ σοβαρώτερα ἀπὸ τὰ προγράμματα αὐτὰ ἐπιμορφώσεως καὶ ἐνημερώσεως τῶν ἐκπαιδευτικῶν, ἐκτὸς ἀπὸ μερικὲς ἐξαιρέσεις, γίνονται τὸ καλοκαίρι, μετὰ τὴν λήξι τῶν μαθημάτων, γιὰ νὰ μὴ διαταράσσεται ἡ λειτουργία τῶν σχολείων. Ὑπάρχουσι ὅμως ἀρκετοὶ παιδαγωγοί, πού ὑποστηρίζουσι ὅτι μετεκπαιδεύσεις τέτοιες πρέπει νὰ γίνωνται στὴ διάρκεια τοῦ διδακτικοῦ ἔτους, καὶ νὰ μένη τὸ καλοκαίρι γιὰ τὴν ἀνάπαυσι τῶν ἐκπαιδευτικῶν, ὥστε με ἀνανεωμέναις τὶς δυνάμεις νὰ ξαναρχίζουσι τὸ Σεπτέμβριο τὰ μαθήματα. Στὴν πράξι ἐφαρμόζονται καὶ οἱ δύο τρόποι ἐπιμορφώσεως. Ἔτσι, γιὰ νὰ πάρωμε ἓνα παράδειγμα, στὸ Παιδαγωγικὸ Κολλέγιο τοῦ Moray House παρακολουθοῦν τὰ προγράμματα αὐτὰ περίπου 3.000 ἐκπαιδευτικοί, ἀπὸ τοὺς ὁποίους 1.000 περίπου παρακολουθοῦν μικρὰ προγράμματα στὴ διάρκεια τοῦ διδακτικοῦ ἔτους καὶ 2.000 περίπου τὰ θερινὰ προγράμματα.

Στή Σκωτία τὰ 4 μεγαλύτερα Παιδαγωγικά Κολλέγια, δηλ. τοῦ Moray House (Ἐδιμβούργο), τοῦ Dundee (στὴν ὁμώνυμη πόλι), τοῦ Aberdeen (στὴν ὁμώνυμη πόλι) καὶ τοῦ Jordan hill (Γλασκώδη) ὀργανώνουν προγράμματα θερινῶν μαθημάτων, ποὺ παρακολουθοῦν ἐκπαιδευτικοὶ ἀπὸ ὅλη τὴ Σκωτία ἢ ἄλλες περιοχές. Τὰ προγράμματα αὐτὰ εἶναι διαφόρου ἐίδῶν. Ἄλλα παρέχουν κανονικὴ ἐξειδίκευσι καὶ ἀναλόγους τίτλους, ποὺ δίνουν στοὺς κατόχους τους τὸ δικαίωμα νὰ ἀπασχοληθοῦν σὲ ἄλλες ἐργασίες μὲ ἀνάλογη αὐξήσει μισθοῦ, ἄλλα παρέχουν ἀπλὴ ἐνημέρωσι σὲ τελευταῖες ἐξελίξεις τῆς Παιδαγωγικῆς καὶ τῆς ψυχολογίας καὶ ἄλλα ἐπιμόρφωσι σὲ σὲ λειτουργοὺς Α) βαθμοῦ καὶ Β) βαθμοῦ Ἐκπαιδευσεως. Τὰ Προγράμματα θερινῶν μαθημάτων δὲν εἶναι πάντα τὰ ἴδια, ἀλλὰ ρυθμίζονται ἀπὸ τὴς ἀνάγκης τῆς ἐκπαιδευσεως καὶ τὰ διαφέροντα τῶν ἴδιων τῶν ἐκπαιδευτικῶν. Ἀπὸ τὸ Φθινόπωρο γίνονται δεκτὲς ὑποδείξεις ἀπὸ τοὺς ἐκπαιδευτικοὺς γιὰ τὴν ὀργάνωσι καὶ λειτουργία προγραμμάτων ποὺ τοὺς ἐνδιαφέρουν εἴτε πάνω σὲ προβλήματα ποὺ ἀντιμετωπίζουν στὴ διδακτικὴ τους ἐργασία εἴτε πάνω σὲ θέματα, στὰ ὁποῖα θέλουν νὰ ἐνημερωθοῦν, εἴτε τέλος σὲ μαθήματα, ποὺ τοὺς δίνουν κάποια ἐξειδίκευσι, ποὺ κοντὰ στὰ ἄλλα ἔχει σὰν ἀποτέλεσμα καὶ τὴ βελτίωσι τῶν μισθῶν τους. Ὑποδείξεις δέχονται ἀκόμη τὰ Κολλέγια καὶ ἀπὸ τὴς ἐπίσημες Ἐκπαιδευτικὲς Ἀρχές, ἢ ἄλλες ὑπηρεσίες καὶ Ὀργανώσεις, ποὺ ἔχουν ἀμεση ἀνάγκη στελεχῶν μὲ εἰδικὴ κατάρτισι, ἢ ὁποῖα μπορεῖ νὰ δοθῇ ἀπὸ τὰ Παιδαγωγικά Κολλέγια. Ὅταν παρουσιασθῇ ἐπαρκὴς ἀριθμὸς ἐνδιαφερομένων τότε τὸ πρόγραμμα μαθημάτων τῆς κατηγορίας αὐτῆς περιλαμβάνεται στὸ ἐντυπο θερινῶν μαθημάτων ποὺ κυκλοφορεῖ καὶ ἀποστέλλεται στοὺς ἐκπαιδευτικοὺς τῆς Σκωτίας, διὰ τῶν Διευθυντῶν τῶν σχολείων. Οἱ ἐκπαιδευτικοὶ κατόπιν συμπληρώνουν ἐντυπες αἰτήσεις καὶ τὴς στέλλουν στὸν Ὑποδιευθυντὴ (vice principal) τοῦ Κολλεγίου τῆς ἐκλογῆς των μέχρι τέλος Ἀπριλίου περίπου. Ὁ Ὑποδιευθυντὴς τοῦ Παιδαγωγικοῦ Κολλεγίου, ὁ ὁποῖος ἔχει τὴν εὐθύνῃ γιὰ τὴν σύνταξι τοῦ προγράμματος τῶν θερινῶν μαθημάτων, ταξινομεῖ τὴς αἰτήσεις καὶ ἐπιστατεῖ στὴν ὅλη προεργασία γιὰ τὴ λειτουργία τῶν προγραμμάτων τῶν θερινῶν μαθημάτων στὴ διάρκεια τῶν 3 πρώτων ἐβδομάδων τοῦ Ἰουλίου.

Τὰ θερινὰ μαθήματα παρέχονται δωρεάν. Μόνον ἀν χρειασθῇ χρησιμοποιήσι συγκοινωνιακοῦ μέσου οἱ ἐνδιαφερόμενοι ἐπιβαρύνονται μὲ τὸ σχετικὸ εἰσιτήριο, πρᾶγμα ποὺ γίνεται συνήθως γιὰ τὸ Κολλέγιο ὀργανώνει καὶ ἐπισκέψεις μορφωτικοῦ διαφέροντος. Στους προσερχομένους ἐξασφαλίζεται στέγη στὰ Οἰκοτροφεία τῶν Κολλεγίων, ὅπου ὑπάρχουν καὶ τροφὴ μὲ πληρωμὴ. (Τὰ ἐξοδα αὐτὰ ἀνέρχονται σὲ 600 δραχμὲς τὴν ἐβδομάδα). Στὸ διάστημα τῶν θερινῶν μαθημάτων λειτουργεῖ καὶ τὸ ἐστιατόριο τοῦ Κολλεγίου, ποὺ δίνει γεύματα σὲ χαμηλὲς τιμὲς.

Γιὰ νὰ σχηματίσῃ ὁ ἀναγνώστης μιὰν ἰδέα ἀπὸ τὸ εἶδος τῆς ἐργασίας ποὺ γίνεται στὰ Παιδαγωγικά Κολλέγια στὴ διάρκεια τῶν θερινῶν μαθημάτων καὶ σεμιναρίων θὰ παραθέσω πρὸ κάτω τὸ Πρόγραμμα τοῦ θέρους τοῦ 1965 τοῦ Παιδαγωγικοῦ Κολλεγίου τοῦ Moray House (1).

Α) Προγράμματα Ἐξειδικεύσεως

Τὰ Προγράμματα αὐτὰ διαρκοῦν 6 ἐβδομάδες καὶ χωρίζονται σὲ δυὸ κύκλους ἢ σειρὲς μαθημάτων, μιὰ γιὰ κάθε καλοκαίρι. Γιὰ νὰ παρακολουθήσῃ ὁ ἐνδιαφερόμενος ἐκπαιδευτικὸς τὴν πρώτη σειρά πρέπει νὰ ἔχη διδακτικὴ πείρα τοῦλάχιστον 1 ἔτους καὶ νὰ ἐργασθῇ τὸ προσεχὲς ἔτος γιὰ νὰ παρακολουθήσῃ τὸ ἐπόμενο καλοκαίρι τὴ δεύτερη σειρά τῶν μαθημάτων. Ὅσοι παρουσιάζουν ἱκανοποιητικὴ ἐπίδοσι στὰ μαθήματα αὐτὰ μποροῦν νὰ πάρουν τὸν ἀνάλογο τίτλο ἐξειδικεύσεως, ποὺ ση-

1. Βλέπε σχετικὸν φυλλάδιον τοῦ Moray House : Courses for Teachers in Service, Summer Vacation, 1965.

μαίνει ένα επί πλέον προσόν για την βελτίωσι της θέσεώς των και του μισθοῦ των. Στο Κολλέγιο του Moray House λειτούργησαν τὸ περασμένο καλοκαίρι (1965) τὰ ἐξῆς προγράμματα μαθημάτων:

1) Μέθοδοι ἐργασίας στὸ Προπαρασκευαστικὸ Τμήμα τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου (Infant School Methods) (2ος κύκλος μαθημάτων ἀπὸ 5 ἕως 23 Ἰουλίου, 75 διδακτικὲς ὥρες). Οἱ διδασκάλισσες ποὺ παρακολουθοῦν καὶ τοὺς δυὸ κύκλους μὲ ἐπιτυχία ὑποβάλλουν αἴτησι στὸ Ἰπουργεῖο Παιδείας γιὰ τὴ Σκωτία γιὰ τὴν ἀπόκτησι πιστοποιητικοῦ ἐξειδικευμένης διδασκαλίσεως, ἱκανῆς νὰ διδάξη στὶς 2 πρώτες τάξεις τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου (Infant Department).

2) Ἡ Διδασκαλία τῶν καθυστερημένων παιδιῶν στὰ Σχολεῖα τῆς Β) βαθμίου Ἐκπαιδεύσεως (2ος κύκλος μαθημάτων ἀπὸ 5 ἕως 23 Ἰουλίου 75 διδακτικὲς ὥρες). Ὅσοι παρακολουθήσουν ἐπιτυχῶς τοὺς δυὸ κύκλους θερινῶν μαθημάτων, γιὰ νὰ λάβουν τὸν ἀνάλογο τίτλο ἐξειδικεύσεως ὑποβάλλουν αἴτησι στὸν Διευθυντὴ τοῦ Παιδαγωγικοῦ Κολλεγίου ποὺ ὑπάγεται τὸ σχολεῖο ὅπου ἐργάζονται οἱ ἐνδιαφερόμενοι.

Β) Συμπληρωματικὰ προγράμματα στὶς μεθόδους διδασκαλίας τῶν μαθημάτων Ἀγγλικῆς, Ἱστορίας, Γεωγραφίας καὶ Μαθηματικῶν στὰ σχολεῖα τῆς Β) βαθμίου ἐκπαιδεύσεως

Τὰ προγράμματα αὐτὰ ἀφοροῦν στὴ διδασκαλία τῶν μεθόδων διδασκαλίας διαφόρων μαθημάτων σὲ ὄσους διδάσκουν στὰ σχολεῖα τῆς Β) βαθμίου Ἐκπ) σεως, τὰ ὁποῖα τοὺς δίδουν τὸ δικαίωμα νὰ θεωρηθοῦν προσοντοῦχοι στὸν κλάδο ποὺ διδάσκουν. Τὸ περασμένο καλοκαίρι λειτούργησαν 4 τέτοια προγράμματα μαθημάτων, τὰ ἐξῆς:

3) Μέθοδοι διδασκαλίας τῆς Ἀγγλικῆς, (5 ἕως 16 Ἰουλίου, 20 διδακτικὲς ὥρες).

4) Μέθοδοι διδασκαλίας τῆς Ἱστορίας (στὸ ἴδιο χρονικὸ διάστημα).

5) Μέθοδοι διδασκαλίας τῆς Γεωγραφίας (στὸ ἴδιο χρονικὸ διάστημα).

6) Μέθοδοι διδασκαλίας τῶν Μαθηματικῶν (στὸ ἴδιο χρονικὸ διάστημα).

Γ) Προγράμματα ἐνημερώσεως καὶ ἀπλῆς ἐπιμορφώσεως

Τὰ προγράμματα αὐτὰ ἀναφέρονται σὲ 38 θέματα καὶ κράτησαν 1 ἕως 2 ἐβδομάδες. Σκοπὸς τους ἦταν ἡ ἐνημέρωσι τῶν ἐκπαιδευτικῶν σὲ ποικίλα θέματα διδακτικῆς κυρίως φύσεως, σύμφωνα μὲ τὶς ἐκπαιδευτικὲς ἀνάγκες ἢ τὰ διαφέροντα τῶν ἐκπαιδευτικῶν, ὅπως φαίνεται καὶ ἀπὸ τὴν ἀπαρίθμησί τους:

7) Μαθηματικὰ Δημοτικοῦ Σχολείου: (5 ἕως 9 Ἰουλίου). Γίνεται μιὰ πρώτη εἰσαγωγὴ στὸν τρόπο διδασκαλίας τῶν Μαθηματικῶν στὸ Δημοτικὸ Σχολεῖο καὶ μαζὶ πρακτικὴ ἐργασία στὴν τάξι.

8) Μαθηματικὰ Δημοτικοῦ Σχολείου (2ος κύκλος γιὰ προχωρημένους) (5 ἕως 9 Ἰουλίου). Τὰ μαθήματα αὐτὰ παρακολουθοῦν μονάχα ἐκπαιδευτικοὶ ποὺ παρακολούθησαν τὸ προηγούμενο καλοκαίρι τὸν 1ο κύκλο. Ἡ ἐργασία γίνεται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον μὲ διαλογικὴ συζήτησι, ποὺ τὴν πλουτίζουν μὲ τὴν πείρα τους οἱ ἀσκούμενοι.

9) Εἰσαγωγὴ στὸ νέο ἀναλυτικὸ πρόγραμμα τοῦ μαθήματος τῶν Θρησκευτικῶν στὶς Μέσες καὶ Ἀνώτερες τάξεις τοῦ Δημοτ. Σχολείου (12 ἕως 16 Ἰουλίου).

10) Εἰσαγωγὴ στὸ νέο ἀναλυτικὸ πρόγραμμα τοῦ μαθήματος τῶν Θρησκευτικῶν στὶς Μέσες καὶ Ἀνώτερες τάξεις τοῦ Δημοτ. Σχολείου (12 ἕως 16 Ἰουλίου).

11) Ἡ Βιβλιοθήκη στὸ Δημοτικὸ Σχολεῖο: (5 ἕως 9 Ἰουλίου): Τὰ μαθήματα αὐτὰ σκοπὸ ἔχουν νὰ βοηθήσουν τὸν διδάσκοντα στὴν ἀξιοποίησι τῆς σχολικῆς βιβλιοθήκης στὴν καθημερινὴ διδακτικὴ του ἐργασία. Τὰ παραδίδουν σχολικοὶ βιβλιοθηκῆριοι καὶ διδάσκαλοι ποὺ ἔχουν πείρα στὴ χρησιμοποίησι τῆς σχολικῆς βιβλιοθήκης.

12) Ἡ διδασκαλία τοῦ μαθήματος τῶν Γαλλικῶν στὸ Δημοτικὸ Σχολεῖο (5 ἕως 9 Ἰουλίου). Τὰ μαθήματα αὐτὰ ἐξοικειώνουν τοὺς ἐκπαιδευτικοὺς ποὺ θὰ θελήσουν νὰ διδάξουν τὸ μάθημα τοῦτο μετὰ τὴν μεθόδου καὶ τὰ ὁπτικο-ἀκουστικὰ μέσα διδασκαλίας τῆς Γαλλικῆς γλώσσας.

13) Τὸ κέντημα στὴν ἀγωγή καὶ τὴ διδασκαλία (5 ἕως 9 Ἰουλίου) : Εἰσάγει τὴ διδασκαλία τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου στὴ χρῆσι τῶν συγχρόνων μεθόδων διδασκαλίας τοῦ μαθήματος καὶ στὴ νέα διδακτέα βιβλ.

14) Ἡ διδασκαλία τῆς Γεωγραφίας στὸ Δημοτικὸ Σχολεῖο (5 ἕως 9 Ἰουλίου). Τὰ μαθήματα αὐτὰ κατατοπίζουν τὸν διδάσκοντα στὴ χρῆσι τῆς νέας μεθόδου διδασκαλίας τῆς Γεωγραφίας, ποὺ βασιζέται στὴ σπουδὴ μιᾶς περιοχῆς ἀπὸ γεωγραφικὴ ἀποψὶ μετὰ τὴν τριμερῆ πορεία τῆς παρατηρήσεως, τῆς καταγραφῆς καὶ ἐρμηνείας τῶν παρατηρουμένων. Πρόκειται γιὰ τὴν μύησι τοῦ διδάσκοντος στὴ χρῆσι τῆς εὐρετικῆς μεθόδου διδασκαλίας, ποὺ θέτει τὸ παιδί στὴ θέσι τοῦ ἐρευνητοῦ καὶ διεγείρει καὶ διατηρεῖ σὲ αὐτὸ τὴν χαριτωμένη περιέργεια, ποὺ εἶναι χαρακτηριστικὴ τοῦ ἐρευνητικοῦ πνεύματος καὶ συνάμα βοηθεῖ τὸν μαθητὴ στὴν εὕρεσι τρόπων ἐκφράσεως τῆς προσωπικῆς του ἐμπειρίας, ὅπως αὐτὴ πλουτίζεται ἀπὸ τὴν κατευθυνομένη παρατήρησι.

15) Νέαι μέθοδοι καὶ μέσα διδασκαλίας στὰ Ὀλιγοθέσια (ἢ Ἀγροτικὰ ὅπως τὰ λέγε) Δημοτικὰ Σχολεῖα (16-23 Ἰουλίου).

16) Οἱ Τέχνες στὴ διδασκαλία (19 ἕως 23 Ἰουλίου) : Τὰ μαθήματα αὐτὰ παρακολουθοῦν ἐκπαιδευτικοὶ ποὺ διδάσκουν στὰ Δημοτικὰ Σχολεῖα ἢ σὲ ἀδύνατους μαθητὰς ἄλλων σχολείων. Τὰ περισσότερα ἀπὸ τὰ διδασκόμενα θέματα συσχετίζονται μετὰ τὸ Πρόγραμμα τῶν ἄλλων μαθημάτων τοῦ σχολικοῦ Προγράμματος καὶ μετὰ τὴν μάθησι ἀπὸ μέρος τοῦ παιδιοῦ «διὰ τοῦ πράττειν».

17) Μαθήματα στὴν μεθόδου διδασκαλίας στὸ Δημοτικὸ Σχολεῖο γιὰ ἐκπαιδευτικοὺς ποὺ πρόκειται νὰ ξαναδιδάξουν στὸ Δημοτικὸ Σχολεῖο (12 ἕως 23 Ἰουλίου, 40 διδακτικὲς ὥρες), ὕστερα ἀπὸ μακρὰ παραμονὴ ἐκτὸς ὑπηρεσίας.

18) Τελευταῖες ἐξελίξεις στὴν πρῶτη βαθμίδα τῆς Α) βαθμοῦ Ἐκπαιδεύσεως (5 ἕως 16 Ἰουλίου, 40 διδακτικὲς ὥρες) : Τὰ μαθήματα αὐτὰ προορίζονται γιὰ διδασκάλους Δημοτικῶν σχολείων καὶ εἰδικῶν σχολείων καὶ γιὰ Διευθυντὰς σχολείων καὶ τοὺς βοηθοὺς των καὶ τοὺς ἐνημερώνουν πᾶνω στὴν τελευταῖες ἐξελίξεις στὴν ἐκπαίδευσι τῶν παιδιῶν ἡλικίας 5 ἕως 9 ἐτῶν κυρίως σὲ θέματα διδασκαλίας τῶν διαφόρων μαθημάτων καὶ τῆς ψυχολογίας τῆς ἡλικίας αὐτῆς.

19) Ἡ μέθοδος διδασκαλίας τῆς Ἀριθμητικῆς τοῦ Cuisenaire (5 ἕως 9 Ἰουλίου). Τὰ μαθήματα αὐτὰ προορίζονται γιὰ ἐκπαιδευτικοὺς ποὺ γιὰ πρώτη φορὰ θὰ διδάξουν ἀριθμητικὴ μετὰ τὴν μεθόδου Cuisenaire καὶ περιλαμβάνουν πρακτικὴ ἀσκησι τῶν παρακολουθούτων σπουδαστῶν στὴ χρῆσι τοῦ σχετικοῦ ὀλικοῦ κατὰ τὴν ἐκτέλεσι τῶν 4 πράξεων τῆς Ἀριθμητικῆς ἐπὶ ἀκεραίων καὶ δεκαδικῶν καθὼς καὶ ὑποδειγματικὴ διδασκαλία σὲ παιδιὰ τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου.

20) Ἡ μέθοδος διδασκαλίας τῆς πρώτης ἀναγνώσεως (12 ἕως 16 Ἰουλίου) : Στὴ σειρά τῶν μαθημάτων αὐτῶν περιλαμβάνεται καὶ ἓνα σεμινάριο στὸ ὁποῖο μιλοῦν διδασκάλισσες πεπειραμένες στὴ χρῆσι τῆς μεθόδου διδασκαλίας τῆς πρώτης ἀναγνώσεως.

21) Στοιχειώδη στατιστικὰ (12 ἕως 15 Ἰουλίου, 4 ὥρες).

22) Ἡ διδασκαλία τῆς Ἀλγεβρας καὶ τῶν λογαριασμῶν μετὰ μικρὲς ἀριθμητικὲς μηχανῆς (12 ἕως 16 Ἰουλίου, 22½ διδακτικὲς ὥρες). Τὰ μαθήματα αὐτὰ διδάσκονται ἀπὸ καθηγητὰς τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Ἐδιμβούργου στὴν αἴθουσα τοῦ Ἰνστιτούτου τῶν Μαθηματικῶν καὶ ἀποσκοποῦν στὸ νὰ κάμουν τοὺς διδάσκοντας τὴν Ἀλγεβρα διορατικοὺς στὸν τρόπο τῆς σύγχρονης διδασκαλίας τῆς. Ἀκόμη στὰ μαθήματα αὐτὰ διδάσκονται οἱ ἐκπαιδευτικοὶ τὸν τρόπο χρήσεως καὶ τὰ πλεονεκτήματα τῶν μικρῶν ἀριθμομηχανῶν.

23) Ἡ διδασκαλία τῶν Συγχρόνων Σπουδῶν στὰ Γυμνάσια (5 ἕως 16 Ἰου-

λίου). Το μάθημα αυτό είναι ένα άμάλγαμα γνώσεων από την Ιστορία, την Γεωγραφία και στοιχεία Οικονομικής, που διδάσκονται στους μαθητές εκείνους των σχολείων Β) βαθμίου Έκπαιδευσεως που δεν θέλουν να παρακολουθήσουν Ιστορία και Γεωγραφία από την Γ' τάξη του Γυμνασίου και πέρα. Πρόκειται δηλ. για ένα σχετικά νέο μάθημα στο πρόγραμμα. Το σεμινάριο παρακολουθούν καθηγηται Ιστορίας και Γεωγραφίας. (20 διδακτικές ώρες).

24) Μαθήματα σχετικά με το ανέδασμα κλπ. θεατρικών έργων (12 έως 23 Ιουλίου, 20 διδακτικές ώρες) : Σκοπός των μαθημάτων αυτών είναι να δώσουν στον εκπαιδευτικό Β) βαθμίου εκπαιδευσεως πρακτικές γνώσεις στον τρόπο παραγωγής θεατρικών έργων σε σχολεία της Β) βαθμίου Έκπαιδευσεως και περιλαμβάνουν μαθήματα οργανώσεως μιας θεατρικής παραστάσεως, εκλογής των καταλλήλων έργων, τεχνικής ήθοποιας και παρουσιάσεως ενός έργου.

25) Όπτικο-άκουστικά μέσα διδασκαλίας Συγχρόνων Ξένων Γλωσσών (5 έως 9 Ιουλίου, 10 διδακτικές ώρες). Ενδιαφέρει τους διδάσκοντας ξένες γλώσσες στα σχολεία της Β) βαθμίου Έκπαιδευσεως.

26) Η διδασκαλία της Βιολογίας στις δυο πρώτες γυμναστικές τάξεις (5 έως 9 Ιουλίου, 20 διδακτικές ώρες) :

27) Η διδασκαλία της Βιολογίας στις ανώτερες βαθμίδες της Β) βαθμίου Έκπαιδευσεως (12 έως 16 Ιουλίου, 25 διδακτικές ώρες).

28) Η διδασκαλία της Χημείας στο 3ο και 4ο έτος σύμφωνα με το éναλλασσόμενο Αναλυτικό Πρόγραμμα (5 έως 9 Ιουλίου, 25 ώρες διδασκαλίας). Προορίζεται για καθηγητάς Χημείας σε σχολεία Β) βαθμ. Έκπαιδευσεως.

29) Η διδασκαλία της Φυσικής στο 3ο και 4ο έτος σύμφωνα με τή éναλλασσόμενο Αναλυτικό Πρόγραμμα Σχολείων Β) βαθμίου (12 έως 16 Ιουλίου 1965, 25 διδακτικές ώρες).

30) Ηλεκτρονική για καθηγητάς των Φυσικών (19 έως 23 Ιουλίου, 25 διδακτικές ώρες)

31) Τα Λατινικά στις τρεις πρώτες τάξεις των Σχολείων Β) βαθμίου Έκπαιδευσεως (5 έως 9 Ιουλίου, 20 διδακτικές ώρες).

32) Σχέδιο στο ύπαιθρο και ζωγραφική τοπίων (5 έως 16 Ιουλίου, 30 διδακτικές ώρες).

33) Η άπλη φωτογραφία και οι εφαρμογές της φωτογραφικής τέχνης στο σχολείο (5 έως 16 Ιουλίου, 30 διδακτικές ώρες).

34) Η καλή γραφή — θεραπευτικά μαθήματα για εκπαιδευτικούς (5 έως 16 Ιουλίου, 10 διδακτικές ώρες). Σκοπός των μαθημάτων αυτών είναι να βοηθηθούν οι διδάσκαλοι στη βελτίωση του γραφικού των χαρακτήρος, να πάρουν οδηγίες για τή πώς θα γράφουν στον πίνακα, πώς όταν κάνουν χάρτες κλπ.

35) Παιδαγωγική Κοινωνιολογία (5 έως 16 Ιουλίου, 20 διδακτικές ώρες). Τα μαθήματα που διδάσκονται τήν α' εβδομάδα σκοπό έχουν να βοηθήσουν τόν διδάσκαλο να κατανοήσει βαθύτερα τήν κοινωνία μέσα στην όποία ζουν και αναπτύσσονται μαθηταί του, ενώ τή μαθήματα που διδάσκονται τή β' εβδομάδα αποβλέπουν κυρίως στην εξέταση του ρόλου του εκπαιδευτικού μέσα στην τάξη του, στο σχολείο και στο όλο εκπαιδευτικό σύστημα. Γενικά τή μαθήματα αυτά αποτελούν τή θεωρητική βάση του προγράμματος θερινών μαθημάτων για τή Σχολείο και τήν Κοινότητα.

36) Το Σχολείο και ή Κοινότητα (5 έως 16 Ιουλίου, 20 διδακτικές ώρες) : Τα μαθήματα αυτά προορίζονται για τούς εκπαιδευτικούς που ενδιαφέρονται για τήν συμβουλευτική εργασία του διδασκάλου ή για τήν σχολική εργασία με τή σύστημα των ομάδων και οργανώνονται σε συσχετισμό με τή μαθήματα του προηγούμενου προγράμματος. (άρ. 35).

37) Πηλοπλαστική και κατασκευή μοντέλων (5 έως 16 'Ιουλίου, 30 διδακτικές ώρες).

38) Τεχνικές εξετάσεων (12 έως 16 'Ιουλίου, 10 διδακτικές ώρες) : Τα μαθήματα αυτά αναφέρονται στην τεχνική της κατασκευής τέτοι αντικειμενικής εξέτασης των μαθητών στα σχολικά μαθήματα, με ιδιαίτερη έμφαση στον τρόπο της κατασκευής των ατομικών θεμάτων σε κάθε τέτοι, στην οποία μετέχουν υποχρεωτικά και οι ασκούμενοι εκπαιδευτικοί.

39) Νέα υλικά μέσα για τη διδασκαλία της 'Αγγλικής (19 έως 23 'Ιουλίου).

40) Σύγχρονοι μέθοδοι για την διδασκαλία των Θρησκευτικών (5 έως 9 'Ιουλίου, 10 διδακτικές ώρες).

41) Γενική γνώση της 'Αγίας Γραφής (5 έως 9 'Ιουλίου, 10 διδακτικές ώρες) : Σκοπός των μαθημάτων αυτών είναι να δώσουν στους εκπαιδευτικούς Α) βαθμίου και Β) βαθμίου 'Εκπαιδύσεως βασικές γνώσεις από την 'Αγία Γραφή για την καλή διδασκαλία του μαθήματος.

42) Κατασκευή μοντέλων στο μάθημα των Μαθηματικών με σύγχρονα υλικά (12 έως 16 'Ιουλίου, 10 διδακτικές ώρες) : Τα μαθήματα αυτά αφορούν κυρίως τους εκπαιδευτικούς που διδάσκουν μαθηματικά στο Δημοτικό Σχολείο.

43) Σχολική 'Υγιεινή στο σχολείο σήμερα (12 έως 16 'Ιουλίου, 10 διδακτικές ώρες).

44) Τροφές και διατροφή (για τις καθηγήτριες της οικιακής οικονομίας) (5 έως 9 'Ιουλίου, 27 διδακτικές ώρες).

Δ) Προγράμματα με εσωτερικούς σπουδαστές

Πρόκειται για προγράμματα που για να τα παρακολουθήσει κανείς πρέπει να μένει συνέχεια στο Παιδαγωγικό Κολλέγιο (δηλ. να κοιμάται και να τρώει στο Οικοτροφείο του Κολλεγίου). Τα έξοδα διαμονής και διατροφής για μια εβδομάδα είναι 900 δραχμές περίπου. Το περασμένο καλοκαίρι λειτουργούσαν τα εξής τρία προγράμματα:

45) Μαθηματικά: Σύγχρονα μαθηματικά (4 έως 10 'Ιουλίου).

46) 'Ιστορία: Σύγχρονη ή 'Ιστορία της Σκωτίας (4 έως 10 'Ιουλίου).

47) 'Αγγλικά: Γλωσσολογία και διδασκαλία των 'Αγγλικών (11 έως 17 'Ιουλίου).

Τα θερινά προγράμματα δεν είναι πάντα τα ίδια σε όλα τα Κολλέγια. Το Κολλέγιο του Jordan hill είχε οργανώσει 54 θερινά προγράμματα το καλοκαίρι του 1965, πολλά από τα οποία αφορούσαν την διδασκαλία όλων σχεδόν των μαθημάτων του Προγράμματος των Σχολείων της Α) βαθμίου και Β) βαθμίου 'Εκπαιδύσεως: 4 τα Μαθηματικά, 3 τις Φυσικές 'Επιστήμες, 5 την Γυμναστική, 6 την διδασκαλία του δράματος, 4 τις Τέχνες, 3 την Μουσική, 3 τα Τεχνικά, 3 τις Σύγχρονες ξένες γλώσσες, 2 την Γεωγραφία, κλπ. 8 προγράμματα εξειδικεύσεως (διάρκειας 2 έως 3 εβδομάδων, σε μερικά από τα οποία ο 2ος κύκλος μαθημάτων) και 5 προγράμματα με εσωτερικούς σπουδαστές (διάρκειας 7 ημερών). Το Κολλέγιο του Aberdeen είχε οργανώσει, το καλοκαίρι του 1965, 24 θερινά προγράμματα, από τα οποία 8 εξειδικεύσεως, 6 για εκπαιδευτικούς Α) βαθμίου 'Εκπαιδύσεως, 6 για εκπαιδευτικούς Β) βαθμίου 'Εκπαιδύσεως και 5 προγράμματα μαθημάτων γενικής φύσεως. Το Παιδαγωγικό Κολλέγιο του Dundee ώργάνωσε το περασμένο καλοκαίρι 53 θερινά προγράμματα μαθημάτων παραπλήσια με εκείνα του Moray House και συγκεκριμένα 4 προγράμματα εξειδικεύσεως, 24 προγράμματα για εκπαιδευτικούς Α) βαθμίου και 20 για εκπαιδευτικούς Β) βαθμίου 'Εκπαιδύσεως και 5 διάφορα προγράμματα.